

derdaad een nadeel van centrale boekhouding is) te zwaar gewogen.

Het zou ons interesseeren te vernemen welke praktische bezwaren den rapporteur hebben weerhouden om de lijn ten aanzien van de bedrijven zoover door te trekken, als wij hierboven hebben aangegeven.

Dat de lijn ten aanzien van den ontvanger niet zoover kon worden doorgetrokken begrijpen wij echter volkomen.

Hier zouden immers bezwaren rijzen in verband met de wettelijke voorschriften.

In artikel 115 der Gemeentewet toch worden het bijhouden van de boekhouding en het opmaken van de jaarlijkse rekening uitdrukkelijk aan den ontvanger opgedragen.

Na door den rapporteur ingewonnen inlichtingen werd evenwel de indruk gekregen, dat eventuele voorstellen tot invoering van een consequente splitsing met betrekking tot kasbeheer en boekhouding op geen moeilijkheden zouden stuiten.

Waarschijnlijk is de rapporteur indachtig geweest aan het feit, dat het in een gemeente van eenigen omvang toch al niet mogelijk is dat de ontvanger zelf de geheele boekhouding bijhoudt en dat hij dus een gedeelte daarvan aan anderen, onder zijn verantwoordelijkheid, delegeert.

Men heeft tegen de voorgestelde regeling echter als bezwaar aangevoerd, dat de ontvanger „instructief” niet mag worden gedwongen om de administratie aan een anderen dienst over te dragen.

Wij wijzen te dien aanzien nog op het volgende.

In het nu aanhangig gemaakte wetsontwerp *Kan* tot herziening van de Gemeentewet heeft men het volgende voorstel van de Staatscommissie, ingesteld bij K.B. van 6 December 1918, welk voorstel in het ontwerp van 1923 wél was opgenomen, laten vallen.

Dit voorstel hield in om aan den Raad, aan het college van Burgemeester en Wethouders en aan den Burgemeester de bevoegdheid toe te kennen, de hun bij de wet opgedragen bestuursfunctiën, onder *eigen verantwoordelijkheid en behoudens beroep* (cursivering van ons), over te dragen op door hen aangewezen ambtenaren.

In de memorie van toelichting van het nu aanhangige ontwerp noemt de regering als reden voor de intrekking van het ontwerp 1923:

„dat juist de belangrijke wijzigingen, die het wetsontwerp van 1923 beoogde, niet dermate noodzakelijk worden geacht, dat zij verandering van het *beproefde stelsel der gemeentewet* zouden wettigen”. (cursivering van ons).

Het is dubieus, of, waar men niet zoover wil gaan in het afwijken van het „beproefde stelsel”, om den Burgemeester bij de wet de bevoegdheid te geven, onder eigen verantwoordelijkheid en behoudens beroep, een gedeelte zijner werkzaamheden aan anderen over te dragen, een Raadsbesluit om den ontvanger te verplichten een gedeelte van zijn werkzaamheden over te dragen, wel de vereischte goedkeuring van een hooger orgaan zou verwerven.

Men kan de zaak echter ook van een ander standpunt bezien.

De rapporteur helt naar een andere meening over, waar hij in „De Gemeente-financiën” het volgende schrijft:

„Nu meenen wij, dat de gemeentewet *steeds* het kasbeheer en het administratieve beheer heeft willen splitsen. De ontvanger houdt de kas en natuurlijk een kasboek bij, maar de eigenlijke administratieve verantwoordelijkheid doen Burgemeester en Wethouders onder overlegging van de kasverantwoording van den ontvanger.”

en verder:

„De ontvanger worde kassier, hoofd van de centrale kas, centrale inner en betaler, die elke geldelijke transactie in

„een kasboek verantwoordt en deze verantwoording aflegt, hetzij aan B. en W., hetzij aan de verschillende diensten en bedrijven.”

„En de administratie van de geheele gemeentehuishouding worde gecentraliseerd, hetzij bij een afzonderlijken dienst, hetzij ter secretarie. Deze toestand is de meest juiste en met inachtneming der bestaande wettelijke bepalingen consequent door te voeren.”

Reeds vroeger werd er op gewezen, dat de mededeelingen van den Minister, voorkomende in de gewisselde stukken in de Staten Generaal bij de behandeling der gemeentewet in 1909, toelaten te constelleeren, dat de scheiding werd voorzien. Ofschoon wij weten, dat dit voor tegenspraak vatbaar is, meenen wij het toch te moeten betreuren dat tegen een dergelijke scheiding juridische bezwaren rijzen.

Hoe het ook zij, het ware interessant geweest, indien de Raad van Gouda het voorstel had aangenomen en dus de al of niet goedkeuring door Gedeputeerde Staten en eventueel de Kroon ware uitgelokt.

Een goedkeuring, die wij niet hadden verwacht, zou tot verstrekkende gevolgen aanleiding hebben gegeven, vooral indien de volledige begroefingsboekhouding zou worden toegepast.

J. H. TEXTOR

INRICHTING ADMINISTRATIE VOOR-KOOP- CONTRACTEN

Indien er over interne-correlatie¹⁾ wordt gesproken, met uitzondering dan van de interne-correlatie, die er bestaat bij debiteurenboek, crediteurenboek, bankboek etc., (want deze vorm van interne-correlatie komt zoo goed als in elke administratie voor), denkt men dikwijls aan groote zaken of bedrijven, waar het administratieve werk verricht wordt door een groot aantal personen en in meerdere afdelingen. Dat voor het tot stand brengen van interne correlatie ook op ander terrein dan debiteuren, crediteuren, etc. niet altijd een groot personeel aanwezig behoeft te zijn, zal blijken uit het onderstaande, waarbij een fragment wordt gegeven van de administratie van een zaak, die arbitragetransacties doet in de artikelen A en B.

Het personeel bestaat hiervoor uit 3 volwassen personen:

- a. De Boekhouder;
- b. Een employé voor de A-zaken, hier verder genoemd „de A.man”;
- c. Een employé voor de B-zaken, hier verder genoemd „de B.man”.

De arbitrage zaken worden door de firmanten zelf afgesloten.

Elke A-transactie, die wordt afgesloten, wordt in een z.g. A-zakenboek geboekt en elke B-transactie wordt in een z.g. B-zakenboek geboekt. Deze boeken zijn onder berusting van de firmanten en worden ook door hen van dag tot dag bijgehouden. De inkoop worden doorlopend oneven genummerd, de verkopen worden doorlopend even genummerd.

In dit A-zakenboek en B-zakenboek worden genoteerd:

- a. De hoeveelheden, die gekocht werden, aan de debetzijde;
- b. De hoeveelheden, die verkocht werden, aan de creditzijde.

Hierbij worden dan tevens alle bijzonderheden, den koop of den verkoop betreffende, vermeld.

Uit deze boeken blijkt dus van dag tot dag de short- of de longpositie van artikel A. en van artikel B.

Aan het einde der maand wordt uit deze boeken de positie in geld opgemaakt, volgens onderstaand schema:

¹⁾ Zie voor interne- en externe-contrôle, alsmede interne- en externe-correlatie het artikel van den heer G. Hartog in het November 1928 nummer van dit maandblad.

Amsterdamsche Liquidatiekas Januari—Maart 1928. —
Artikel A

Koop				Verkoop					
Contr. nummer	Tons	Prijs	Bedrag	Contr. nummer	Tons	Prijs	Bedrag	Verlies	Winst
163	7 1/2	0.99	14850.—	146	7 1/2	1.03	15450.—		
189	15	1.01	30300.—	174	7 1/2	1.03	15450.—		
positie } short)	7 1/2	0.98	14700.—	176	7 1/2	1.03	15450.—		
				184	7 1/2	1.02	15375.—		
	30		59850.—		30		61725.—		
				$\frac{1}{2} \frac{0}{0} v. 61725 = f 308.62$					
				$12 \times 11 = „ 132.—$		440.62			
						61284.38			
						59850.—		f 1434.98	

LONDON ORDINARY TERMS SEPTEMBER

Koop				Verkoop					
Contr. nummer	Tons	Prijs	Bedrag	Contr. nummer	Tons	Prijs	Bedrag	Verlies	Winst

NEW-YORK EXCHANGE SEPTEMBER

Koop				Verkoop					
Contr. nummer	Tons	Prijs	Bedrag	Contr. nummer	Tons	Prijs	Bedrag	Verlies	Winst

en zoo vervolgens van elken termijn.

Van elke markt en op elken termijn van die markt wordt dus het bedrag van de in die maand gedane zaken uitgerekend. Hierbij wordt dan rekening gehouden met makelaars-courtage, retour-courtage etc.

Daarna wordt het saldo in tons long of short van elken termijn op de desbetreffende markt bepaald en dit aantal tons long of short, dus de positie in die termijnmarkt, uitgerekend tegen den prijs van het einde der maand erbijgevoegd, zoodat het saldo winst of verlies per termijnmarkt resulteert. (zie bovenstaand voorbeeld)

Met dit saldo tons, m.a.w. met deze positie wordt dan de nieuwe maand geopend, om de volgende maand de inkoop en verkoopen weer bij te schrijven uit de zakenboeken en dan weer opnieuw de positie alsmede het resultaat Winst of Verlies op te maken. Zoo vervolgens aan het einde van elke maand.

Deze methode van resultaatberekening komt overeen met de wijze van afrekening van London-settlement contracten, waarbij de positie steeds over kortere periodes, soms van slechts enkele dagen wordt afgerekend („settled”).

Op deze manier is dus de winst of het verlies op de artikelen A en B vast te stellen en wel per maand als ook cumulatief gedurende den loop van het boekjaar.

Deze winstberekening moet, indien voldoende nauwkeurig bijgehouden, in overeenstemming zijn met de administratie. Hieronder wordt verklaard hoe dit wordt bereikt.

Van alle gedane zaken komen de inkoop- en verkoopcontracten der makelaars binnen en worden deze door de firmanten gecontroleerd. Zijn ze accoord dan gaan de A-contracten naar den A-man en de B-contracten naar den B-man.

De A-man en de B-man hebben te zorgen voor aanzegging, voor documenten, voor verschepingsinstructies, voor het bemosten enz. enz. Onder meer daartoe houden zoowel de A-man als de B-man een kaartsysteem bij van de afgesloten contracten. Het spreekt vanzelf dat deze kaarten geordend moeten zijn naar termijnmarkt en afzonderlijk gekleurd zoowel voor inkoop en verkoop als voor termijn en voor shipment (afschepcontracten).

Aan de voorzijde van deze kaarten worden de gegevens uit de contracten overgenomen.

Alle binenkomende facturen dus ook de courtage-nota's, de afrekeningen van liquidatie-kassen, de veem-nota's enz. dus alles wat op de goederen betrekking heeft, moeten voor wat het A-artikel betreft gecontroleerd worden door den A-man en voor

T

Inkoop

Datum:

ARTIKEL A

Makelaar:

Contract No.:

Kwaliteit:

Termijn:

Kwantum:

Aangezegd:

Prijs:

Courtage:

zie Verkoopcontract No.:

Verkoopers:

Betalingscondities:

Verscheept van:

naar:

per:

dato:

Kostprijs						T No.	Kosten in mindering van den kostprijs						
Datum	Num- mer Factuur	BETAALD		VREEMDE VALUTA	Kost	BEDRAG	Datum	Num- mer Factuur	BETAALD		VREEMDE VALUTA	Kost	BEDRAG
		Datum	Per						Datum	Per			

wat het B-artikel betreft gecontroleerd worden door den B-man. Onmiddellijk daarna nemen zij de bedragen op de rugzijde van de desbetreffende kaarten over.

De verkoopfacturen (uitgaande facturen) moeten door hen zelf worden opgemaakt en ook deze bedragen op de rugzijde van de kaarten worden overgenomen.

De gegevens op deze kaarten in te vullen spreken voor zich zelf. Aangezien de Inkoop en de Verkoop meestal onmiddellijk tegen elkaar wegllopen (arbitrage), wordt op de inkoopkaart tevens vermeld tegen welk verkoopcontract de inkoop loopt en omgekeerd.

Aan de debetzijde van de inkoopkaarten worden dus de inkoopkosten geboekt en aan de creditzijde de teruggekomen kosten als bijv. retour-courtages etc.

Aan de creditzijde van de verkoopkaarten worden de opbrengsten geboekt en aan de debetzijde de courtages, allowances, etc.

De opbrengsten worden, zooals gezegd, aan de hand van de uitgaande facturen door den A-man en door den B-man op de kaarten ingevuld. Eens per maand wordt door hen een recapitulatie gemaakt van de op de kaarten gedebiteerde en geerediteerde bedragen.

In de boekhouding nu worden de inkomende facturen in het inkoopboek overgenomen en de verkoopfacturen in het verkoopboek.

De creditnota's worden niet in rood in deze boeken opgenomen doch in een afzonderlijke kolom of in een afzonderlijk hulpboek geboekt.

De debetstelling van de grootboek-rekeningen A en B moet sluiten met het debet van de maandrecapitulatie uit de kaarten. Ditzelfde geldt voor de creditzijde. Niet een ongeveer sluiting doch een preciese.

Van alle afgerekende contracten worden door den A-man en den B-man de kaarten uit de kaartenbakken verwijderd, zoodat altijd slechts de kaarten van de nog loopende contracten in de bakken aanwezig zijn.

Voor het maken van de controlestelling uit de A- en B-kaarten wordt de controlestaat van elke volgende maand begonnen met het totaal uit de kaarten van de vorige maand. Het in die maand opgeboekte wordt dan weer bijgeteld.

Zoowel de A-man als de B-man maken aan het einde van elke maand van de onafgewikkelde contracten de positie op en berekenen hiervan het resultaat Verlies of Winst per het einde der maand. In deze opmaking moet het aantal tons long of short tegen dezelfde ultimo-prijzen worden opgenomen als door de firmanten gebruikt worden bij hunne maandelijksche winstberekening.

Resumeerende staat dus aan het einde der maand:

1°. In de boekhouding alles wat op de artikelen A en B werd

betaald of als schuldig werd geboekt, alsmede alles wat werd ontvangen resp. wat als te vorderen werd geboekt, hetgeen moet sluiten met de recapitulatie uit de A- en B-kaarten.

- 2°. Op de lijst van den A-man staat de winst of het verlies van de nog niet afgewikkelde A-contracten aan het einde der maand en op de lijst van den B-man staat de winst of het verlies van de nog niet afgewikkelde B-contracten aan het einde der maand.
- 3°. Het verlies- of winstbedrag uit de boekhouding, plus het verlies- of winstbedrag van de onafgewikkelde A en B contracten, opgemaakt door A- en B-man moet per maand sluiten met het resultaat van de „settled” positie, eveneens aan het einde der maand, welke laatste, zooals hierboven werd omschreven, opgemaakt wordt door de firmanten.
- 4°. De A-man, de B-man en de boekhouder, werken alle geheel gescheiden van elkaar en moeten tenslotte toch een sluitend geheel opleveren met de maandelijks „settled” positie, die eveneens geheel zelfstandig als eerste aantekening is opgezet (A- en B-zakenboek).

Nu kan het voorkomen dat er bijv. een partij wordt geleverd, waarop een vergoeding moet worden gegeven.

Deze vergoeding kon bij het afsluiten van het verkoopcontract niet worden voorzien en is dus ook niet opgenomen, verdisconteerd in de „settled” positie. Het is dus zaak dat de boekhouder de bedragen, die niet zijn verdisconteerd in de „settled” positie op een afzonderlijke rekening boekt, teneinde bovenomschreven sluiting niet te verstoren.

Een specificatie van deze posten wordt maandelijks bij de resultaatberekening overgelegd.

Tenslotte moet hier nog vermeld worden, dat er meerdere details zijn, waarmede rekening moet worden gehouden om de bovenomschreven sluiting te verkrijgen.

Zoo zijn er bijv.:
vooruitbetaalde courtages op de nog niet afgewikkelde contracten,

nog te betalen courtages op reeds afgewikkelde contracten, reeds ontvangen retourcourtages op nog niet afgewikkelde contracten,

nog te ontvangen retourcourtages,
enz. enz.; vooral de courtages kunnen belangrijke bedragen zijn.

Voor een zuiver maandelijksch netto-winst-overzicht moet ook een goede rente-verrekening over het voor elk artikel gebruikte kapitaal worden toegepast.

Deze punten zullen hier echter niet worden uitgewerkt.

Het doel van dit artikel was toch alleen, aan te toonen, dat interne-correlatie ook zeer goed mogelijk kan zijn bij administraties van zaken met een klein personeel.

J. C. SPANGENBERG

LASTIGE GEVALLEN-RUBRIEK

Accountants beweren van zich zelf praktische mensen te zijn, met een theoretische ontwikkeling op het gebied dat zij in de uitoefening van hun beroep bestrijken. Die praktijk en die theorie behooren één te zijn, zoo lang dit niet het geval is hapert er aan de eene of aan de andere wat. Antwoorden als „in theorie kunt U gelijk hebben, maar in de praktijk is het anders”, wijzen op niets anders dan dat er of in die theorie of in die praktijk een onjuistheid schuilt, maar laten ons nog voor de moeilijkheid staan, vast te stellen waar dit fout schuilt. Het is mijne bedoeling in enkele achtereenvolgende vragen zulke verschillen tussehen praktijk en theorie ter sprake te brengen, misschien zijn er collega's die er lust in gevoelen mij voor te houden dat wat ik verkondig theoretisch juist doch praktisch onjuist is of omgekeerd. Ik heet hen bij voorbaat welkom. Meerderen hunner zijn wel bereid het Maandblad met een opstel van hun hand te verrijken, indien zij slechts een onderwerp hebben. Zij zullen voorloopig maandelijks in de gelegenheid worden gesteld.

VRAAG I

(Invloed concessieduur op de jaarlijksche afschrijving)

Een onderwerp dat in weinige vakwerken aan een nadere beschouwing wordt onderworpen is de invloed, dien een beperkte concessieduur op de grootte der jaarlijksche afschrijvingen, toe te passen op de activa in gebruik bij de onderneming van den concessionaris, moet hebben.

Zoolang de aangenomen gebruiksduur voor die activa langer is dan of gelijk is aan den concessieduur zullen geen vraagpunten rijzen. Evenmin komen zij naar voren voor activa waarvan aantal jaren gebruiksduur deelbaar is op den concessieduur. Zoodra echter het geraamde aantal jaren gebruiksduur aan deze voorwaarden niet beantwoordt, komt een vraag naar voren te weten, hoe moet gehandeld worden met den bedrijfslast ontstaande uit de kapitaalvernietiging gedurende het tijdperk van gebruik tegen het einde der concessie welk tijdperk dan korter zal zijn dan de vroeger aangenomen gebruiksduur van een overeenkomstig actief. Om met een voorbeeld duidelijk te maken. Een onderneming bezit een concessie voor 90 jaren en gebruikt voor de exploitatie dier concessie een activum met een geraamde gebruiksduur van 60 jaren. Na den eersten termijn van 60 jaren resten haar dus nog 30 bedrijfsjaren gedurende welke 30 jaren zij een ander activum zal hebben te gebruiken. Op welke wijze moet de accountant den jaarlijkschen bedrijfslast bepalen die met de exploitatie van de laatste dertig jaren samenhangt?

De theorie lost het vraagstuk zeer eenvoudig op o.a. in Schmidt „Die Wertminderungen an Betriebsanlagen” kan men lezen dat dat per jaar $\frac{1}{45}$ t.w. twee aanschaffingen verdeeld over 90 jaar moeten worden afgeschreven.

De praktijk zegt in zulke gevallen dit is niet juist. Een bedrijfsleider die bij vernieuwing of vervanging van eenig activum geen rekening houdt met de omstandigheid dat hij dit nieuwe activum niet ten volle kan opgebruiken is niet voor zijn taak berekend. Hij dient na verloop van die 60 jaar een activum van geringere aanschaffingskosten in de plaats van het oude te stellen. b.v. semi-permanente bouw toe te passen, tweedehandseh materialen en machines te gebruiken, hij dient door goed onderhoud den gebruiksduur van het oude activum te verlengen, tot over den gemiddelden normalen gebruiksduur. Gevallen uit de praktijk waarin dit is geschied zijn overvloedig aan te wijzen. Ook dient hij te pogen om, indien hij voor belangrijke uitgaven komt te staan welke niet door het resterende aantal boekjaren

kunnen worden gedragen, een matige verlenging zijner concessie te verkrijgen. Ten slotte mag niet worden vergeten dat de concessie wel voor 90 jaar is verleend, maar dat voortzetting der exploitatie, b.v. door concessieverlenging, hetzij door ons zelf hetzij met ons zelf, hetzij door derden met ons bezit geenszins is uitgesloten.

Dit alles bij elkaar maakt dat de in de toekomst geziene bedrijfslast een zoo onzeker karakter draagt dat de kans dat zij zich werkelijk zal voordoen meer naar het onwaarschijnlijke dan naar het waarschijnlijke overhelt, zoodat gezien ook het feit dat gebruiksduren bij soliede beheer als regel tekort geraamd worden er voor een vrees van te groote belasting in de laatste jaren slechts theoretisch, geen praktisch gevaar bestaat.

Het onderwerp is van actueel belang, denk maar eens aan de winstbelastingen.

(Geachte collega's zeg mij wat gij zoudt doen in dit geval.

T. KEUZENKAMP

LITERATUUR

Red. M. M. DEEN Jr. en A. ROBLES

De „Cases” van „Profits”

(Cases I t/m VII)

Case I. F. en C. nemen aan dat, „year after year, the Corporation (in het vorig artikel bedoeld) produces a given volume of goods, sells all the goods, and pays out in wages all the money it receives for the goods. Under these conditions, the annual production-consumption equation is perfect. All the money in circulation is used alternately, as wages to bring about the production of goods, and as expenditures in the market to bring about the consumption of goods ..... Clearly, then as long as the Corporation markets the same volume of goods each year and realizes no profit, it does not prevent consumers from getting enough money to buy all the goods on the market, at the current price-level.

Year after year this perfect balance of supply and demand might be:

Output	1.000.000 units of goods
Sales	1.000.000 units of goods
Receipts	1.000.000 dollars
Wages	1.000.000 dollars

Let us call the index of prices in this Case, 100 ... to designate the pricelevel, when the number of available units of purchasing power is exactly the same as the number of available units of goods”.

Case II. „What happens when output per dollar of wages is increased and profits are realized? ¹⁾ In that event the same balance of supply and demand prevails, year after year, once the arrangement is fully under way, as long as all the profits are distributed as dividends.” De balans wordt dan als volgt:

Output	1.000.000 units of goods
Sales	1.000.000 units of goods
Receipts	1.000.000 dollars
Wages	900.000 dollars
Dividends	100.000 dollars

Index of prices — 100.

¹⁾ F. en C. doen „profits” ontstaan uit wijze keuze van risico's. Daar er in Case II van risico geen sprake is en niettemin „profits” aanwezig zijn, is deze Case in strijd met hun eigen rente-theorie. Aldus ook N. biz. 122 noot